

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Baudžiamosios bylos>Teisminė pagalba>Įrodymai

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([len](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

anglų

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Swipe to change

Įrodymai

Šiame skyriuje apžvelgiamos ES teisės nuostatos dėl įrodymų rinkimo tarpvalstybinėse bylose

Bendroji informacija

Panaikinus ES sienų kontrolę ES piliečiams atsirado daug galimybių laisvai keliauti. Tačiau nusikaltėliams taip pat tapo paprasčiau vykdyti savo veiklą tarpvalstybinio mastu.

Todėl labai svarbu, kad ES šalyse veiksmingai bendradarbiautų renkant įrodymus baudžiamosiose bylose.

ES teisė

Dabartinė padėtis

ES įrodymų baudžiamosiose bylose rinkimo taisyklės grindžiamos savitarpio pagalbos susitarimais.

Visų pirma tai:

1959 m. balandžio 20 d. [Europos Tarybos konvencija dėl savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose](#) ir jos papildomi protokolai, taip pat pagal jos 26 straipsnį sudaryti dvišaliai susitarimai;

[Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo](#) ir jos papildomi protokolai;

[2000 m. Konvencija dėl Europos Sąjungos valstybių narių savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose](#) ir jos protokolai.

Nuo 2017 m.

Nuo 2017 m. gegužės 22 d. įrodymų rinkimas ES bus reglamentuojamas Direktyva dėl Europos tyrimo orderio.

Naujoji direktyva grindžiama abipusio pripažinimo principu ir pakeičia atitinkamas priemones, nustatytas pirmiau nurodytose konvencijose.

Ji bus taikoma visose ES šalyse, kurioms ši direktyva bus privaloma.

Priėmus Direktyvą, 2008 m. [Pamatinis sprendimas dėl Europos įrodymų orderio](#) (kurio taikymo sritis buvo siauresnė) panaikintas 2016 m. sausio 20 d. Reglamentu 2016/95.

Konvencija dėl savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose

Ši konvencija yra **dažniausiai naudojama** įrodymų rinkimo priemonė.

Ji taikoma savitarpio pagalbai šiose srityse:

vykdant **įtariamųjų** ar **liudytojų** apklausas;

rengiant vaizdo konferencijas;

įrodymų rinkimo tikslais vykdant **kratas** ir **poėmius**;

telekomunikacijų srityje.

Jos protokole nustatytos informacijos apie **banko sąskaitas** ir **banko pavedimus** gavimo taisyklės.

Savitarpio pagalbos prašymas

Paprastai prašančioji institucija kreipiasi tiesiogiai į vykdančiąją instituciją.

Išskyrus atvejus, kai vykdančioji institucija turi pagrindą prašymą atmesti, prašymas turi būti įvykdytas kuo greičiau, jei įmanoma – per prašančiosios institucijos nurodytą terminą.

Siekiant užtikrinti gautų įrodymų priimtinumą, vykdančiosios valstybės institucijos privalo laikytis išduodančiosios valstybės institucijų nurodytų procedūrų, su sąlyga, kad jie neprieštarauja pagrindiniams vykdančiosios valstybės teisės principams.

Direktyva dėl Europos tyrimo orderio

Europos tyrimo orderis yra vienas iš ES šalių teisminės institucijos priimtas arba patvirtintas sprendimas, kuriuo nurodoma kitoje ES šalyje imtis tyrimo priemonių, kad būtų surinkti įrodymai baudžiamojoje byloje.

Direktyva dėl Europos tyrimo orderio priimta 2014 m. balandžio 3 d. Danijoje ir Airijoje ji netaikoma.

Direktyvos tikslas – įtvirtinti abipusio pripažinimo principą, kartu

išlaikant lankstumą teikiant savitarpio teisinę pagalbą ir

užtikrinant pagrindinių teisių apsaugą.

Joje aptartos visos tyrimo priemonės (išskyrus jungtinių tyrimo grupių sudarymą).

Orderis gali būti išduotas baudžiamojoje, administracinėje arba civilinėje byloje, jei joje priimto sprendimo pagrindu gali būti keliama baudžiamoji byla.

Vykdančiosios šalies institucijos Europos tyrimo orderiu gali naudotis tik tuomet, kai tyrimo priemonė yra

būtina,

proporcinga ir

panašiais atvejais gali būti taikoma pagal nacionalinę teisę.

Pagal šią direktyvą tyrimo priemonės vykdančiosios ES šalies turi būti pritaikytos taip pat **greitai** ir **tokia pačia pirmumo tvarka**, kaip panašiose nacionalinėse bylose.

Be to, tyrimo priemonės turi būti pritaikytos kiek įmanoma greičiau. Direktyvoje taip pat nustatyti terminai (sprendimas prašymą priimti ir vykdyti turi būti priimtas ne vėliau kaip per **30 dienų**, ir prašymas turi būti veiksmingai įvykdytas per **90 dienų**).

Tam tikrais pagrindais ES šalys gali atsisakyti patenkinti prašymą. Toliau išvardyti bendri atsisakymo pagrindai taikytini visoms priemonėms:

imunitetas, privilegija arba taisyklės, kuriomis apribojama baudžiamoji atsakomybė spaudos laisvės srityje;

žala pagrindiniams nacionalinio saugumo interesams;

ne baudžiamosios teisenos procedūros;

ne bis in idem principas;

ekstraterritorialumas kartu su dvigubo baudžiamumo sąlyga;

nederėjimas su įsipareigojimais pagrindinių teisių srityje.

Yra papildomų atsisakymo pagrindų, taikytinų tam tikroms priemonėms:

dvigubo baudžiamumo sąlygos netenkinimas (išskyrus konkrečiai nustatytus sunkius nusikaltimus)

galimybės įvykdyti priemonę nebuvimas (jei panašiose nacionalinėse bylose tokia tyrimo priemonė nenumatyta arba netaikoma ir nėra alternatyvos).

Paskutinis naujinimas: 22/01/2019

Šį puslapį tvarko Europos Komisija. Šiame tinklalapyje pateikta informacija nebūtinai atitinka Europos Komisijos oficialią poziciją. Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą informaciją arba duomenis. Informacija apie ES tinklalapių autorių teises pateikiama teisiniame pranešime.